

Sygn. akt II Cgg 15/14

1)W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marta Kucharczyk-Gemza

Protokolant: Beata Pinior

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 listopada 2015r. w R.

sprawy z powództwa M. B., I. B.

przeciwko (...) S.A w K.

o naprawienie szkody

1) zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnych kwotę 475.366,12 zł (czterystasiedemdziesiątpięćtysięcytrzytasześćdziesiątsześćzłotych 12/100) z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 454.945,91 zł od dnia 7 07 2015 r do dnia zapłaty,

- od kwoty 20.420,21 zł od dnia 22 10 2015 r do dnia zapłaty;

2) w pozostałym zakresie powództwo oddala;

3) nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kasa Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. kwotę 30.487 zł tytułem części należnych kosztów sądowych od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni;

4) zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnych kwotę 5 196 zł (pięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu części kosztów procesu;

5) odstępuje od obciążenia powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

SSO Marta Kucharczyk – Gemza

Sygn akt II Cgg 15/14

UZASADNIENIE

Powodowie I. B. i M. B. wniosli o :

- zasądzenie od pozwanej kwoty 554.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem jednorazowego odszkodowania za szkody górnicze występujące na nieruchomości powodów położonej w M. przy ul (...),

ewentualnie

- w przypadku stwierdzenia , że istnieje możliwość przywrócenia stanu poprzedniego nieruchomości oraz ustalenia że koszty tego przywrócenia rażąco nie przekraczałyby wielkości poniesionej przez powodów szkody, powodowie wnieśli o zobowiązanie pozwanej do naprawienia szkody poprzez rektyfikację budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego z garażem oraz wykonanie prac niezbędnych po rektyfikacji poprzez wykonanie poziomowania podłóg , przywrócenie spadków rynien i posadzek , wyregulowanie stolarki okiennej , drzwiowej , regulację centralnego ogrzewania i kanalizacji , wykonanie robót porządkowych oraz wykonanie innych robót budynków w sposób określony w opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa.

Powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu .

W uzasadnieniu powodowie podnieśli , że na skutek ruchu zakładu górniczego pozwanej spółki doszło do uszkodzenia budynków na nieruchomości stanowiącej ich własność. Budynek mieszkalny i gospodarczy są wychylone z pionu a stopień wychylenia budynku mieszkalnego przekroczył 26 %. Pozwana zaproponowała powodom pismem z dnia 10 09 2012 r rektyfikację budynku lub wypłatę jednorazowego odszkodowania. Powodowie zażądali jednorazowego odszkodowania jednak nie wyrazili zgody na propozycje pozwanej wypłaty odszkodowania w „wysokości kosztów utrzymania budynku” ponieważ wysokość ta nie odzwierciedla rzeczywistej szkody powodów z tego tytułu. Zdaniem powodów rektyfikacja budynku mieszkalnego jest nieuzasadniona z przyczyn ekonomicznych. Budynek nie jest podpiwniczony , a więc wszelkie prace związane z prostowaniem budynku wykonywane byłyby na poziomie pomieszczeń mieszkalnych co zwiększa koszty rektyfikacji oraz powoduje konieczność wyprowadzenia się powodów z domu na czas remontu co generuje koszty przeprowadzki i zabezpieczenia budynku na czas remontu . Rektyfikacja na poziomie parteru nie przywróci stanu poprzedniego budynku gdyż zmieni wysokość budynku . Ławy i ściany fundamentowe budynku nadal będą pochylone co wpływie na pracę statyczną budynku. Ponadto pozwana nadal prowadzi eksploatację bezpośrednio pod budynkiem powodów co powoduje ryzyko dalszego wychylania się budynku po jego rektyfikacji.

Wszystkie te czynniki zdaniem powodów przemawiają za brakiem podstaw do rektyfikacji budynku i wypłaty jednorazowego odszkodowania . Według powodów wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego wynosi brutto 451.116 zł (w tym 8% podatku VAT). Wartość odtworzeniowa budynku gospodarczego z garażem to 80.000 zł , odtworzenie placu wyłożonego kostką brukową to 15.000 zł a wartość odtworzenia bramy – 5.000 zł i ogrodzenia 3.500 zł.

Pozwana (...) SA w K. wniosła o oddalenie żądania zasądzenia odszkodowania. Pozwana zaproponowała zawarcie ugody w zakresie roszczenia ewentualnego proponując rektyfikację budynku mieszkalnego i naprawę szkód w pozostałych obiektach. Pozwana przyznała fakt że nieruchomość powodów jest poddawana wpływom eksploatacji dlatego nie ma potrzeby przeprowadzania dowodu z opinii biegłego ds. górniczo – geologicznych . Zdaniem pozwanej roszczenie o zasądzenie odszkodowania winno być oddalone ponieważ koszty restytucji naturalnej nie przekroczą wartości odtworzeniowej składników budowlanych . Wartość odtworzeniowa budynku wynosi 354.610 zł a koszty restytucji naturalnej z uwzględnieniem przeprowadzki na czas remontu są niższe bo nie przekroczą kwoty 320.000 zł

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powodowie M. B. i I. B. są współwłaścicielami nieruchomości położonej w M. dz nr 247/20 opisanej w księdze wieczystej K (...) Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Sl . Na nieruchomości usytuowany jest budynek mieszkalny parterowy z poddaszem użytkowym niepodpiwniczony, budynek gospodarczy z poddaszem użytkowym niepodpiwniczony . Nawierzchnia placu wyłożona jest kostką brukową . Ogrodzenie wykonano z siatki wspartej na słupkach stalowych , bramy stalowe kute.

Bezspornym jest , że nieruchomość powodów pozostaje pod wpływem eksploatacji górniczej pozwanej spółki . Pozwana planuje dalsze prowadzenie eksploatacji do 2019 r. Dane górnicze określają dokonaną i przyszłą eksploatację górniczą dla poszczególnych pokładów wraz z ich charakterystyką i wielkościami obniżeń i odkształceń terenu w obrębie nieruchomości powodów na III kategorię terenu górniczego . Na nieruchomości powodów przed 1 stycznia

2012 r powstały szkody wywołane ruchem zakładu górniczego pozwanej spółki polegające na wychyleniu z pionu budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego . W 2014 r pojawiły się pęknięcia ścian budynków. W nawierzchni placu , ogrodzeniu i bramie szkody nie występują.

Według pomiaru na dzień 10 04 2015 r wychylenie budynku mieszkalnego z pionu wynosi w kierunku południowo wschodnim odpowiednio w narożnikach 24 mm/m , 20 mm/m, 10,3 mm/m 17mm/m. W kierunku północno wschodnim odpowiednio 15 mm/m, 13 mm/m , 11,7 mm/m 16,7 mm/m. Podłogi na parterze w dwóch pomieszczeniach są zdepoziomowane w kierunku północno wschodnim 25,40 mm/m oraz 27,6 mm/m , natomiast w kierunku południowo wschodnim odpowiednio 23,10 mm/m i 31,20 mm/m.

Wychylenie występujące w budynku mieszkalnym uważa się z wychylenie o dużej uciążliwości i znajduje się w granicy niedopuszczalnej uciążliwości. Budynek mieszkalny posiada IV kategorię odporności przy dopuszczalnym odkształceniu poziomym nie przekraczającym 9 mm/m.

Pomiary wychylenia budynku gospodarczego wykazały jego wychylenie w kierunku południowo wschodnim w narożnikach 40mm/m, 30 mm/m , 12 mm/m natomiast w kierunku północno wschodnim odpowiednio 8 mm/m , 8,40 mm/m i 6 mm/m . Wychylenie budynku gospodarczego zaliczane jest do wychylenia niedopuszczalnego.

Stopień wychylenia z pionu kwalifikuje oba budynki mieszkalny i gospodarczy do rektyfikacji. Aktualnie prowadzona eksploatacja górnicza może skutkować dalszym wychyleniem budynku mieszkalnego oraz gospodarczego z pionu nawet po wykonaniu rektyfikacji. Koszt rektyfikacji budynku mieszkalnego powodów jako budynku niepodpiwniczonego o wysokim standardzie wykończenia jest wyższy o 35 % w stosunku do kosztów rektyfikacji budynku podpiwniczonego. Zwiększone koszty wiążą się z koniecznością wykonania szeregu robót dodatkowych w porównaniu do rektyfikacji budynków podpiwniczonych . Zachodzi konieczność rozebrania ścianek działowych , podłóg , posadzek , demontażu urządzeń sanitarnych , demontażu stolarki okiennej , drzwiowej w pomieszczeniach parteru. Po dokonanej rektyfikacji wszystkie rozebrane elementy muszą być przywrócone do stanu poprzedniego.

Koszt rektyfikacji budynku mieszkalnego wynosi 391.868 zł (w tym 8.000 zł to szacunkowy koszt dokumentacji) .

Koszt rektyfikacji budynku gospodarczego 95.796 zł .

Rektyfikacja budynku mieszkalnego uniemożliwia jego zamieszkiwanie i dlatego koniecznym jest wyprowadzenie się jego mieszkańców do lokalu zastępczego na czas remontu. Szacunkowy czas rektyfikacji wynosi od 4 do 6 miesięcy. Koszt wynajmu lokalu zastępczego uzależniony jest od standardu lokalu zastępczego i wynosi od 2.000 zł miesięcznie do 4.000 zł miesięcznie.

Wartość odtworzeniowa obiektów budowlanych obejmuje koszt wzniesienia nowych obiektów budowlanych pomniejszonego o stopień zużycia przy zastosowaniu takiej samej technologii robót i porównywalnych materiałów budowlanych z uwzględnieniem stopnia zużycia.

Wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego wynosi 335.002 zł netto z uwzględnieniem kosztów zabezpieczenia poniesionych przez pozwaną (brutto 361.802,16 zł)

Wartość odtworzeniowa budynku gospodarczego wynosi 75.726 , 63 zł netto (brutto 93.143,75 zł)

Wartość odtworzeniowa nawierzchni placu wynosi 8.505,23 zł (brutto 10.461,43 zł)

Wartość odtworzeniowa ogrodzenia z bramą wynosi 8.096,57 zł (brutto 9.958,78 zł)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o :

-odpis KW NR (...) karty 7-12

-opinię zasadniczą i uzupełniającą biegłego sądowego z zakresu budownictwa i szkód górniczych J. Ł.

-korespondencję stron przed wniesieniem pozwu karty 14 – 16

- opinię mierniczo – geologiczną karta 63

Sąd zważył :

Powództwo o zasądzenie odszkodowania jest uzasadnione do kwoty 475.366 ,12 zł . Roszczenie powodów wynikało z faktu wystąpienia szkód na nieruchomości spowodowanych ruchem zakładu górniczego pozwanej co było pomiędzy stronami okolicznością bezsporną. Bezspornym było również że szkody w budynkach mieszkalnym i gospodarczym ujawniły się przed datą 1 stycznia 2012 r a więc w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy ustawy prawo górnicze i geologiczne z dnia 4 lutego 1994 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r., Nr 228, poz.1947 z późn. zm.) Zgodnie z art. .222 aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2011.163.981) do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnicze i geologiczne (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 75/13).

Stosownie do art.91 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.

W myśl art.97 tej ustawy sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe dopiero po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody albo od zgłoszenia przedsiębiorcy żądania przez poszkodowanego upłynęło 30 dni .

Warunek wyczerpania postępowania ugodowego został w rozpatrywanej sprawie spełniony, ponieważ powodowie przed wniesieniem pozwu występowali do pozwanej o ugodowe załatwienie sporu, jednakże w wyżej wskazanym terminie do ostatecznego ugodowego określenia sposobu naprawy szkód nie doszło .

W niniejszej sprawie bezspornym było że na nieruchomości powodów występują szkody górnicze, bezspornym był również rozmiar tych szkód. Bezspornym pozostawało także , że nieruchomość powodów nadal pozostaje pod wpływami eksploatacji górniczej oraz że w przyszłości planowana jest dalsza eksploatacja. Spornym natomiast był sposób naprawienia szkody a więc restytucja naturalna proponowana przez pozwaną czy odszkodowanie odpowiadające wartości odtworzeniowej budynków jakiego domagali się powodowie.

Zgodnie z art. 94 wyżej cytowanej ustawy naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego . Przywrócenie stanu poprzedniego może nastąpić przez dostarczenie gruntów, obiektów budowlanych, urządzeń, lokali, wody lub innych dóbr tego samego rodzaju . W myśl art.95 tej ustawy jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania .

Postępowanie dowodowe wykazało że naprawienie szkody poprzez przywrócenie budynków do stanu poprzedniego jest nieuzasadnione , w związku z czym stosownie do art.95 ustawy naprawienie szkody winno nastąpić przez wypłatę jednorazowego odszkodowania.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa J. Ł. który wyliczył koszty restytucji naturalnej oraz wartość odtworzeniową budynku mieszkalnego i gospodarczego. Wysokość wyliczonych kwot nie była kwestionowana przez strony. Pozwany proponował zawarcie ugody zgodnie z wyliczeniem biegłego w której powodowie zobowiązaliby się do zapłaty odszkodowania równego wartości odtworzeniowej budynków. Do zawarcia ugody nie doszło wobec żądania pozwanej zawarcia w ugodzie dodatkowego zobowiązania powodów do rozbiórki

budynków. Jedynie brak zgody powodów na zaproponowane zobowiązanie co do rozbiórki budynków spowodował że do zawarcia ugody nie doszło.

Z opinii biegłego sądowego wynika , że koszt restytucji naturalnej budynku mieszkalnego wynosi 391.868 zł netto a wartość odtworzeniowa tego budynku wynosi 335.002 zł (bez kosztów zabezpieczenia zapłaconych przez kopalnię) a kosztami zabezpieczenia budynku – 339.358 zł . Koszty rektyfikacji dodatkowo wzrastają o koszty wynajmu lokalu zastępczego na czas remontu które wahają się od 8.000 zł (2.000 zł x 4 miesiące) do 24.000 zł (4.000 zł x 6 miesięcy) . Wysokość kosztów uzależniona jest od czasu trwania rektyfikacji i standardu lokalu zastępczego.

Koszty rektyfikacji budynku gospodarczego wynoszą 95.796 zł a wartość odtworzeniowa tego budynku 75.726 zł .

Z powyższych wyliczeń wynika więc że koszty przywrócenia budynków do stanu poprzedniego przekroczą wartość odtworzeniową budynków. Przepis art. 95 ustawy prawo górnicze i geologiczne stanowi , że wypłatę odszkodowania uzasadnia brak możliwości przywrócenia stanu poprzedniego lub rażące przekroczenie kosztów przywrócenia stanu poprzedniego nad wielkością poniesionej szkody. W przedmiotowej sprawie koszty przywrócenia do stanu poprzedniego wyliczone przez biegłego przekraczają wartość odtworzeniową budynków. Jednak trwająca oraz planowana dalsza eksploatacja górnicza w rejonie nieruchomości powodów będzie w dalszym ciągu oddziaływać na budynki wywołując dalsze szkody. Trudno obecnie przewidzieć rozmiar szkód w przyszłości po wykonanej rektyfikacji. Tym samym, restytucja naturalna pozostaje nieuzasadniona zarówno pod względem technicznym jak i ekonomicznym .

Sąd w pełni podziela opinię biegłego sądowego J. Ł. jako przekonującą , logiczną popartą rzetelnymi wyliczeniami .W oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego przeprowadzony w niniejszej sprawie ustalona została wysokość jednorazowego odszkodowania na kwotę 475.366,12 zł w tym odszkodowanie za budynek mieszkalny , gospodarczy oraz ogrodzenie i wybrukowaną nawierzchnię podwórza . Oczywistym jest że wobec konieczności odbudowania obiektów budowlanych koniecznym jest również odtworzenie pozostałych urządzeń jak ogrodzenie czy nawierzchnia z kostki betonowej pomimo , że te składniki nie zostały uszkodzone w wyniku eksploatacji.

W tej sytuacji na podstawie art.95 wyżej powołanej ustawy w zakresie dotyczącym wszystkich składników znajdujących się na gruncie stanowiącym własność powodów Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie odszkodowanie w łącznej wysokości 475.366,12 zł .

W pozostałej części powództwo zostało oddalone.

Odsetki naliczone zostały od dnia następnego po doręczeniu pozwanej opinii biegłego sądowego Niezasadnym były twierdzenia powodów co do naliczania odsetek od dnia wniesienia pozwu oraz zarzut pozwanej co do naliczenia odsetek od daty wyrokowania . Świadczenie odsetkowe jest świadczeniem ubocznym głównego świadczenia pieniężnego i pozostaje w ścisłym związku z datą, na jaką ustalono wysokość należnego odszkodowania, tym bardziej że jedną z funkcji odsetek jest funkcja waloryzacyjna . Celem naliczenia odsetek jest rekompensata spadku wartości pieniądza . Zgodnie z art.92 wyżej powołanej ustawy z 4 lutego 1994 r., do ustalenia wysokości szkody w niniejszej sprawie mają zastosowanie ogólne uregulowania prawa cywilnego. W myśl art.363§2 k.c., jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania. Strony nie wykazały aby zachodziły szczególne okoliczności wymagające przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Wysokość odszkodowania ustalona została według poziomu cen z daty wydania opinii tj z czerwca 2015 r co do budynku mieszkalnego i gospodarczego oraz z października 2015 r co do kosztów nawierzchni placu i ogrodzenia. Oddalone więc zostało żądanie powodów w części w jakiej domagali się zasądzenia odsetek od ustalonej w tej opinii kwoty odszkodowania od dnia wniesienia pozwu, skoro odszkodowanie było ustalone według poziomu cen z okresu późniejszego niż data wniesienia pozwu. . Dlatego na podstawie art.481§1 i 2 k.c. odsetki zasądzone od odszkodowania w wysokości 454.945.91 zł od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanej odpisu opinii tj 7.07.2015 r (karta 194)

oraz od kwoty 20.420,21 zł od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanej opinii uzupełniającej tj 22 10 2015 r (karta 242). Żądanie odsetek za okres wcześniejszy od dnia wniesienia pozwu powództwo oddalono .

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

W pkt 3 wyroku Sąd na podstawie art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U.2014.1025) w zw. z art.100 k.p.c. nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 30.487 zł tytułem części należnych kosztów sądowych od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni. Powodowie wygrali proces w 86 % . Na koszty sądowe składają się opłata sądowa 27.700 zł oraz koszty opinii biegłego 7.749,51 zł (opinia zasadnicza 7.036,68 zł oraz 712,83 zł opinia uzupełniająca) . Nieuiszczone koszty sądowe od których powodowie byli zwolnieni wyniosły więc w sumie 35.449,51 zł . W 86 % koszty te powinna ponieść pozwana ponieważ w takiej części przegrała proces (35.449,51 x 86% = 30.487 zł) .

W pkt 4 wyroku zasądzono od pozwanej na rzecz powodów solidarnie stosownie do § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.) kwotę 5.196 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu. Wszystkie koszty procesu poniesione przez strony to kwota 14.434 zł (koszty zastępstwa prawnego każdej ze stron po 7.217 zł) , Pozwana zgodnie ze swym udziałem wynikającym z przegrania sprawy 86 % powinna ponieść koszty w wysokości 12.413 . Z tej kwoty należy odliczyć koszty jakie poniosła 7.217 zł . Stąd pozwana powinna zwrócić powódce kwotę 5.196 zł (12.413 zł – 7.217 zł = 5.196 zł) .

Na podstawie art.113 ust.4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w pkt 5 wyroku odstąpił od obciążenia powodów przypadającą na nich częścią należnych kosztów sądowych.

SSO Marta Kucharczyk – Gemza